

BEKNOPT

OVERZICHT VAN DE XII AFDEELING VAN HET FRANSCH REGLEMENT VOOR DE VELDDIENST. (1)

Van de Marschen.

(Art. 120 tot 133). Het doel, dat men beoogt, en de gesteldheid van het terrein, bepalen de regeling van den marsch, het aantal der kolonnes en hare samenstelling. Men vormt ze zoo veel mogelijk vooraf—doch met dien verstande, dat ze niet te zwak worden; met elkander in verbinding blijven; zich wederzijds kunnen ondersteunen en zoodanig, dat zij zich gemakkelijk kunnen vereenigen; weshalve ook de kommandant van elke kolonne bekend moet zijn met de samenstelling, sterkte en rigting der overige kolonnes.

De voor- en achterhoeden bestaan gewoonlijk uit ligte troepen. Hare samenstelling en sterkte, zijn afhankelijk van het terrein, en van de omstandigheden, waarin de vijand verkeert. Haar eenigste doel is, om de bewegingen harer korpsen te dekken en den vijand op te houden; ten einde den kommanderende generaal gelegenheid en tijd te geven, zijne onderhebbende troepen stelling te doen nemen.

Niet altijd is de voorhoede aan het hoofd of de spits der troepen, en wordt somtijds—b. v. bij eenen flanken marsch—gebezigd, om eene overeenkomstige stelling, ter dekking van de beweging, welke men uitvoeren wil—te bemagtigen. Des noodig worden aan de voorhoede eenige sappeur kompagnieën toegevoegd.

Kavallerie en infanterie zullen dan eerst te zamen marcheren, wanneer de nabijheid des vijands zulks noodzakelijk maakt. De kavallerie zal, wanneer zij van den vijand verwijderd is, regiments of zoo mogelijk, zelfs eskadronsgewijze met groote afstanden marcheren, om de gelijkvormigheid der gangen te bevorderen, en om, naar gelang van het terrein en de omstandigheden, te kunnen draven of stappen. Zoo dikwerf, zulk eene marschwijze mogelijk is, zal de kavallerie zich niet beijveren, om te vroeg de nachtkwartieren te verlaten, ten einde de paarden zoo veel mogelijk rust te geven, en aan het hoofbeslag enz. meer zorg te kunnen aanwenden.

De verzamelplaatsen mogen op geene hoofd- en andere wegen of zulke punten gekozen worden, waar de troepen den voorbijgang zouden kunnen beletten of hinderen. Bij eene divisie gaat een officier van den algemeenen staf vroegtijdig op de verzamelplaatsen, om de korpsen te ontvangen, en te regelen. Enkele brigaden of regimenten zenden insgelijks en met hetzelfde doel eenen officier. De infanterie en kavallerie stellen zich van zelfs—wanneer het niet anders bevolen wordt, volgens hare rangorde in geslotene kolonne op. Wanneer de artillerie en bagagie-trein, op de straatwegen blijven, dan moeten zij zich slechts aan eene zijde derzelven, achter elkander, (met een voertuig) in kolonne stellen, op dat de andere zijde vrij blijve.

Het tijdstip van den afmarsch der troepen van verschillende korpsen, wordt door den hoogsten in rang of bij gelijken rang,

door den oudsten officier in dienstjaren bepaald. Het tijdstip, voor den afmarsch bepaald mag niet verschoven worden; zoodat, wanneer de, eene afdeeling kommanderende, officier op dat tijdstip zich niet bij zijne troepen bevindt, als dan de onmiddellijk in rang op hem volgende officier de troepen zal doen afmarcheren.

Indien de omstandigheden en de samenstelling der troepen zulks toelaten, zal elke kolonne door eene afdeeling sappeurs worden vooraf gegaan, om de voorkomende marsch-hindernissen uit den weg te ruimen; hierin kan men hen door landlieden en infanteristen doen helpen. Deze afdeelingen worden in tweeën gesplitst, waarvan de eene helft bij de naastbij gelegene hindernis blijft; terwijl de tweede voorwaarts marcheert, tot dat zij op eene tweede hindernis stoot en zoo vervolgens. Deze werkzaamheden worden door de officieren der genie of van den algemeenen staf bestuurd.

Op kruiswegen moet een officier van den algemeenen staf terug blijven, om de achter geblevene troepen, enkele soldaten, en voertuigen den door de troepen ingeslagen weg aan te wijzen, of wel worden daartoe aan die wegen afgesproken en bekend gemaakte teekens opgericht.

Bij nachtmarschen, op moeilijke en gevaarlijke wegen, worden dezelve door fouriers en korporaals als ware het afgebakend, die van bataillon tot bataillon worden afgelost.

Het wordt aan de soldaten gestreng verboden hunne geweren af te vuren, halt of marsch te roepen en zich bij drinkbakken of putten op te houden. Om die redenen zullen de drinkfleschen (*bidons*) vóór den afmarsch zoo mogelijk met een mengsel van water en wijn of azijn gevuld worden.

Het doortrekken van dorpen zal vermeden worden; kan zulks echter niet geschieden, dan zullen de officieren en onderofficieren gestreng waken, dat de soldaten niet uit hun gelid treden.

Behalve de achterhoede, zal men in geval van noodzakelijkheid, van het laatste regiment der kolonne, eenige manschappen detacheren, welke belast zullen worden om de holle wegen, buitenplaatsen, dorpen, te doorzoeken, achterblijvers in arrest te nemen, en marodeurs, die op de daad betrapt worden, aan de gendarmerie over te geven. Deze detachementen worden door officieren of onderofficieren gekommandeerd.

Wanneer er, gedurende den marsch, paarden moeten worden beslagen, dan moet zulks, zoo veel mogelijk in een en dezelfde smederij geschieden, en wel onder het toezigt van onderofficieren.

Bij duistere nachten, moet men een tamboer achter elk bataillon en een trompetter achter elk eskadron doen marcheren, om rappel-signalen te geven. De generaals en staf-officieren moeten dikwerf staan blijven, om de troepen voorbij zich te laten trekken; ten einde den marsch der kolonne te bewaken, of zenden tot dat zelfde einde, ordonnans-officieren terug, om rapporten in te winnen.

Wanneer eene diepe kolonne, eene engte moet doorgaan, dan wordt de kolonne bataillons-gewijze afgebroken, de engte wordt zoo gezwind mogelijk door ieder bataillon of afdeeling

(1) Op verzoek van eenige geabonneerden geplaatst.

doorgetrokken, om zich daarna wederom in massa te formeren, daarna zet de kolonne vroegtijdig genoeg haren marsch voort, om de laatste afdeelingen in haren doortogt niet te hinderen. Bij de kavallerie worden - na den doortogt van de engte - vóór dat zij zich aan de kolonne aansluiten, vooraf de eskadrons geformeerd en hare vroegere marsch-regeling vervolgd.

Wanneer men bij den overgang van eene brug of den doortogt van eene engte, voor wanorde te vreezen heeft, dan stelt de kommanderende generaal eenen officier van den algemeenen staf, met ééne of meerdere kompagnieën, bij dezelve op, om de orde te blijven handhaven. Deze kompagnieën worden brigades-gewijze afgelost.

Het *halt* houden en rusten vindt zoo dikwerf plaats, als het doel van den marsch, of deszelfs grootte zulks gedooft. Zoo veel mogelijk zal men hiertoe de oogenblikken *na* het doortrekken van engten benuttigen.

Alleen voor den opperbevelvoerder worden er, gedurende den marsch en de halten, eerbewijzingen gedaan.

De zieken marcheren (zoo hun toestand zulks toelaat) bij de wagens; de handpaarden der officieren en die der afgezeten ruiters, volgen de regimenten.

Het voerwezen staat onder het bevel van den wagenmeester, en gaat niet met de kolonne, hiervan zijn uitgezonderd de wagens van den opperbevelhebber endie van zieke generaals. Wanneer er artillerie voertuigen en ziekenwagens in de kolonne marcheren, dan wordt hunne plaatsing vooraf aangewezen.

Wanneer twee divisieën elkander op weg ontmoeten, hetzij dat zij zich moeten kruisen, of in dezelfde rigting moeten marcheren, dan zullen zij elkander regts voorbij gaan - wanneer namelijk de weg breed genoeg is; heeft echter zulks geene plaats, dan wordt de voorrang door de plaatsing in slagorde aangewezen; tenzij hooger bevel hierin eene verandering mogt gemaakt hebben. Deze bepaling vindt ook hare toepassing op enkele brigades of regimenten.

Geen op marsch zijnde troep mag door eenen andere doorbroken of afgesneden worden. Wanneer twee kolonnes zich op den weg kruisen, dan moet degene, die het laatste komt, wachten. In het algemeen moeten - in zulke gevallen - de kommanderende officieren ten alle tijde ernstig overwegen, of het welzijn der dienst het niet of al medebrengt, dat zij hunnen voorrang aan dat welzijn opofferen.

ALBUM

VOOR

LEVEN-SCHETSEN EN TAFERELEN UIT DE KRIJGS-
GESCHIEDENIS EN UIT HET KRIJGSMANSLEVEN.

II.

JAN VAN DEN KORPUT,

ALS KRIJGSHELD EN ALS UITVINDER BESCHOUWD.

(Vervolg van N°. 25.)

Hiertoe behoort:

1. Het door de staten beraamde ontzet der vesting Steen-

wijk, door JOAN NORRITS, wien de staten, op eene wedde van 1,200 ponden 's maands tot bevelhebber verkozen. *Rennenbergs* leger bestond uit 6,000 voetgangers en 1,200 ruiters, met vele belegeringsstukken, terwijl de overste NORRITS (een Engelschman) niet meer dan 1,800 voetgangers en eenige ruiters had. Doch NORRITS paarde moed met beleid; en ofschoon Steenwijk, als vesting beschouwd, naar sommiger oordeel, te weinig betekende, om veel geld en troepen aan het behoud der stad te wagen, zoo begrepen toch de staten, dat Steenwijk de sleutel van Vriesland en van Drenthe was, en zonden, door 't beleid van NORRITS, geld, buskruid en mondvoorraad naar de stad.

2. Het sneuvelen van den kapitein PLAAT bij eenen uitval, waardoor de staten en KORPUT gelegenheid vonden, om de trouw en volharding van den luitenant BEERENBROEK door het verleenen van eene kompagnie te beloonen.

3. Het *beschietsen* van Steenwijk met *gloeijende kogels* (3) eene uitvinding, die men naauwelijks vijf jaren te voren bij het beleg van Dantzig onder het beleid van STEPHAN BATTORI, Koning van Polen, voor de eerste maal gebezigd had. Maar hier had men ook het zonderlinge schouwspel, dat de belegeraar LALAING, graaf van *Rennenberg*, die de stad zoo naauw had ingesloten, in zijn eigen leger weér door NORRITS werd belegerd. (4)

4. *De driemaal herhaalde opeisching der stad* door den graaf van *RENNENBERG*, die telkens met mannen moed, en eene onverzettelijke volharding werd afgewezen. Doch het merkwaardigste, wat wij ter eere van JAN VAN DEN KORPUT hier moeten aantekenen, betreft de *belangrijke uitvindingen*, door hem zelven gedurende het beleg van Steenwijk gedaan: en het is in dit opzigt, dat wij - na KORPUT *als krijgsheld* bewonderd te hebben - hem nu ook *als uitvinder* zullen beschouwen, om aan zijnen *vindinggeest* tevens, en aan zijne *verdiensten ten aanzien der krijgskunst* regt te doen.

5. *De uitvinding der eerste* (TELEGRAPHISCHE BERIGTEN, 1581) heeft men reeds door zoo vele voorbeelden gezien, dat andere volken den Nederlanders hunne uitvindingen en ontdekkingen, meestal zonder enig regt, betwisten, dan moet men ten opzichte der telegraphische berigten de verwaande vermetelheid der Franschen dubbel laken, daar de uitvinder, een Nederlander zijnde, reeds twee eeuwen te voren zijne schrandere vinding bedacht had. Niet de Franschen alléén in hunne geschiedrollen, hunne veelvuldige akademische mémoires, en hunne oppervlakkig geschrevene dictionnaires d'invention, noemen den Franschman CHAPPE, van La Flèche, den uitvinder der eerste telegraphen; (NB. in 't jaar 1781) maar ook de Duitschers, de Engelschen

(3) *Wagenaar* deel VII, *Eor* X boek e. a. *Euseb*, *Geschiede der Erfindungen*, *Hoyer* enz.

(4) Tot dezelfde tijden behooren ook de *eerste lucht- en leerblazen*, om over rivieren te zetten (1568), de *eerste verhakkingen* in de steden Mons en Brussel in de straten (1572), de *eerste schanskorven* (1572), de eerste Petarden (1579), de *eerste bruggen schansen* (1579), en de *branders of mijnschepen* van Gianibelli te Antwerpen, (1585).